

Virumaa koostöökogu meetmed võivad uuesti avaneda juba sügisel

Virumaa koostöökogu on ära teinud selleaastaste summade eraldamisotsused kahes meetmes ning mai keskpaigaks on teada ka ülejäänud tulemused. Üldkoosoleku otsusega võib uus taotlusvoor avaneda aga juba sügisel, et jagada ära selle perioodi viimased summad kõikides meetmetes.

Virumaa koostöökogu selleaastane esimene taotlusvoor avati märtsikuus ning kokku esitati sinna 21 taotlust, millest toetust sai 14. Siis olid avatud turismi arendamise ning mikroettevõtluse toetamise meede. Kui varasematel aastatel on Virumaa koostöökogu olnud hädas just ettevõtete vähese huviga meetmete vastu, siis sellel aastal on ettevõtete osakaal suur ning lisaks mikroettevõtlusele kasutasid ettevõtte usinalt ka turismi arendamise meetmeid, kust küsiti toetust nii infrastruktuuri kui turismiattraksioonide arendamiseks.

Turismiarendus eelistatuim

Kuna Virumaa koostöökogu strateegia on turismiteenuste arendamise seadnud piirkonnas prioriteediks, siis said mikroettevõtete arendamise kõrgemaid punktid just turismi või teenindusega

seotud ettevõtte, edestades selleaastane esimene taotlusvoor avati märtsikuus ning kokku esitati sinna 21 taotlust, millest toetust sai 14. Siis olid avatud turismi arendamise ning mikroettevõtluse toetamise meede. Kui varasematel aastatel on Virumaa koostöökogu olnud hädas just ettevõtete vähese huviga meetmete vastu, siis sellel aastal on ettevõtete osakaal suur ning lisaks mikroettevõtlusele kasutasid ettevõtte usinalt ka turismi arendamise meetmeid, kust küsiti toetust nii infrastruktuuri kui turismiattraksioonide arendamiseks.

Esimeses voorus jäi raha puudu nii turismiattraksioonide arendamises kui ka mikroettevõtete toetamise meetmes, infrastruktuuri arendamises jäi üle ligikaudu 1500 eurot ning see läheb edasi järgmisesse vooru. Üks projektidest selles alameetmes sai punke alla kahe ehk siis jäi allapoole künnist ja seega toetust ilma.

Aprillikuus olid avatud piirkonna kompetentsi kasvatamise meede ning meede "Aktiivsed noored". Kokku esitati kaheksa taot-

lust, kumbagi meetmesse neli. Kui kompetentsi kasvatamise meetmes jääb raha puudu, siis noortemeetmes jääb vähemalt 25 000 eurot üle. Summa täpsustub pärast seda, kui mai keskel on olemas otsus, milliseid projekte toetatakse ja millised mitte.

Sügisel uuesti

Võimalik, et sügisel avatakse taotlusvoor mitte ainult noortemeetmest ülejäänud summa ärakasutamiseks, vaid kõigis meetmetes järgmise aasta eralduste arvel. Projektspetsialist Ott Peneku sõnul peab otsuse selle kohta tegema mai teises pooles kogunev üldkogu.

Projektitaotluste ületoomist sügisesele on kasutanud mitmeid teised Leader-piirkonnad ning kuna tegemist on selle rahastusperioodi viimaste summadega, siis võib tekkida juhul, kui kogu raha jääb jagamata, olukord, et ei jõuta enam uut taotlusvooru välja kuulutada ning sel juhul läheks raha sootuks kaduma.

Kui üldkoosolek otsustab

Selle aasta üks suuremaid projekte, mis infrastruktuuri arendamise alameetme alt toetust sai, on Lüganuse kiriku pörand väljavahetamine, mida on omalt poolt lubanud toetada kõik Kiviõli regiooni omavalitsused.

järgmise aasta raha jagamiseks vooru avada juba sügisel, tähendaks see meetmete avanemist kas oktoobris või novembris. "Sellisel juhul

on inimestel juba suvel aeg mõelda, mille jaoks nad raha küsida tahavad ning on ka aega ettevalmistusi teha ning nõustamisel käia," lisas ta.

Virumaa koostöökogu tegevjuht on Kadri Kuusmik

Veebruari lõpus ametist lahkunud Aili Ilvese asemele valiti MTÜ Virumaa Koostöökogu uueks tegevjuhiks 12 kandidaadi seast Kadri Kuusmik.

Kokku kandideeris tegevjuhi kohale 12 inimest, kellest vestlusele kutsuti neli. "Neljust kandidaadist tuli kohale kolm ja kaks nendest olid tugevad. Kadri Kuusmiku kasuks rääkis tema seotus piirkonnaga, samal ajal kui vastaskandidaat ei ela siin regioonis. Lisaks on Kuusmikul Leadermeetme projektikogemused - ta on meie kaudu viinud ellu ühe hästi toimiva projekti," ütles Virumaa koostöökogu juhatuse esimees Andrea Eiche, kelle sõnul puudus kolmandal kohale tulnud kandidaadil projektikirjutamise kogemus sootuks ning tema väljaõpetamine oleks nõudnud liiga suurt vaeva.

Kadri Kuusmik on varem töötanud Ida-Viru maavalitsuses terviseedenduse peaspetsialistina ning tema töökohustuseks oli terviseedenduse koordineerimine terves maakonnas. "Seal oli samuti palju projektikirjutamistööd," kinnitas Kuusmik, kes erialalt on hoopis tegevusterapeut ning praegu taotleb magistrakraadi riigiteadustes.

Uuel töökohal on Kuusmiku kinnitusele esmaseks ülesandeks kaardistada kohalikud MTÜd ja ettevõtjad ning parandada infovahetust, et neil oleks olemas kogu vajalik informatsioon ning nad saaksid Virumaa koostöökogu meetmete kaudu oma ideid teostada. Üheks esimeseks sammuks infovahetuse parandamisel on kodulehe uuendamine, et teave koolitustest ja projektitaotlemisvõimalustest inimesteni jõuaks.

Kadri Kuusmik.

ESIMESES VOORUS TOETUST SAANUD PROJEKTID

Turismi infrastruktuuri arendamine

PROJEKTI NIMI	TAOTLEJA	MAKSUMUS	TOETUS	HINNE
Mäealuse hosteli taristu rajamine ja põhiprojekti koostamine	OÜ Valdus	85 228,71 €	42 847,46 €	3,08
Lüganuse kiriku rekonstrueerimine	EELK Lüganuse Ristija Johannese Kogudus	59 960,28 €	50 966,24 €	3
Maidla mõisa infokeskuse ekspositsiooni rajamine	MTÜ Maidla Mõisa Arendus	26 250,00 €	22 312,50 €	2,85
Parkimisplatsi pindamistööd	MTÜ Kõrtsialuse Küla Selts	10 230,40 €	8 695,84 €	2,82

Turismi atraktsioonide arendamine

PROJEKTI NIMI	TAOTLEJA	MAKSUMUS	TOETUS	HINNE
Infopunkti ehitus ja kaldatrepi rajamine Mereoja Kämpingus	Mereoja Kämping OÜ	96 575,55 €	48 287,00 €	3,09
Veeturismivõimaluste avardamine Aidu veespordikeskuses	SA Aidu Veespordikeskus	13 591,60 €	8 927,70 €	2,8
Mäealuse hostelile sisustuse ja arvutisüsteemide ost	Valdus OÜ	36 211,23 €	18 105,62 €	2,68
Matka- ja terviseradade hooldamiseks tehnika soetamine	Rägavere Vallavalitsus	15 906,60 €	7 953,30 €	2,68

Mikroettevõtete arendamine

PROJEKTI NIMI	TAOTLEJA	MAKSUMUS	TOETUS	HINNE
Ojasaare spordiplatsi hooldusmasinad	Ojasaar OÜ	5 939,29 €	2 968,00 €	2,8
Maidla Mõisa Köögi inventari täiendamine	Upline Grupp OÜ	13 829,04 €	8 297,42 €	2,72
Haagisel grill-suitsuahju ja halumasina soetamine	7 Meistrit OÜ	18 195,00 €	10 917,00 €	2,52
Minilaaduri ost	Laane Agro OÜ	48 600,00 €	20 000,00 €	2,45
Teleskooplaaduri ost	PT Lihakari OÜ	60 360,00 €	20 000,00 €	2,44
Nurme Agro OÜ arendusprojekt	Nurme Agro OÜ	21 105,75 €	10 307,58 €	2,38

Maidla noored panevad sotsiaalmeedia enda kasuks tööle

Maidla noored õpivad suvel, kuidas tunda ära sotsiaalmeedia ohud ning panna need enda kasuks tööle nii, et sellest võidakse mitte ainult nad ise, vaid paraneb kogu piirkonna maine.

“Idee sai algtooke sellest, et kui panna otsingusse Maidla, siis vastuste seas pakuti läbuvideot, mis ei too piirkonna mainele just palju kasu. Samas on siia tulevate külaliste jaoks ju esimene asi teha internetiotsing info saamiseks ning seetõttu on hea, kui noored õpivad sotsiaalmeediat kasutama nii, et see tooks piirkonnale kasu, andes neile praktilisi oskusi, mida tulevikus enda ettevõtmistes vaja läheb,” rääkis MTÜ Maidla Noored juht Gerri Alamets.

Praktiliste oskuste saamiseks korraldatakse nädalane meediakool, kuhu on lisaks kohalikele noortele kaasatud ka paar inimest Soomest ja Ungarist, et õppida tegema videosid, slaidiesitlusi, kampaanialehekülgi ning muud kasulikku, mida tänapäevased tehnilised võimalused lubavad. Koolituse käigus saadakse nii teoreetilisi kui praktilisi oskusi ning viimaste rakendamiseks muretsetakse noortekeskusele sama koolituse raames arvuti, mis kõiki neid programme kasutada võimaldab. “Selleks, et neid oskusi rakendada, on vaja tehnikat, mis seda teha võimaldab,” põhjendas Alamets uue arvuti soetamise hädavajalikkust.

Tulevikus saavad muretsedud tehnikat kasutada järgmised noored ning eesmärk on ikka sama - selle tulemusena peaks sündima asju, mis aitavad parandada kogukonna mainet, andes samas noortele praktilisi oskusi, mida nad saavad kasutada oma kooli- või tööasjade tegemiseks.

Õppe läbinud noored saavad laagri lõppedes saadud teadmistest ja läbitud sammudest töövihikulaadse õppematerjali, et omandatud oskused ei unneks ka siis, kui neid pidevalt ei praktiseerita.

Kokku läheb koolitus koos tehnika soetamisega maksma 11 433 eurot, millest toetuse suurus on 10 000 eurot.

Maidla on ka varem püüdnud edendada kõikvõimalike tehniliste lahendustega seotud teadmisi. Nii näiteks on nad kahel aastal järjest osalenud üle-eestilisel IT-ööl, kus nuputatakse, kuidas panna infotehnoloogialahendusi tööle nii, et sellest igapäevaelus kasu oleks. Kui esimesel aastal püüti leida lähedaid IT-lahendusi igapäevaeluks, siis sellel aastal mõeldi, kuidas need aitaksid koolielu põnevemaks muuta.

Kunsti- ja käsitööselts annab lastele tegevust

Varja kunsti- ja käsitööselts alustas aprillikuus kooskäämistega, kus erinevas vanuses lapsed õpivad erinevaid kunsti- ja käsitöövõtteid. Esimesel korral said igavalt valged kruusid ja taldrikud peale lõbusad pildid.

“Lapsed tegid asju väga suure õhinaga, taldrikuid ja tasse jäi puudu ning tuli juurde muretseda,” räägib Virumaa koostöökogu toel kunsti- ja käsitööringi käima pannud Katrin Larens.

Kui esimesel korral oli teemaks portselanimaal, siis järgmisel korral oodatakse lapsi kohale valge T-särgi või mõne muu valge riidetükiga - siis on Pärnu õpetajate eestvedamisel plaanis siidimaali õppimine. Seejärel katsetatakse ehete valmistamisega ning õpitakse salvärätitehnikat.

Kraam suvelaadal kaubaks

“Meil jäi algus natuke venima, tahtsime juba jaanuarikuus alustada,” tunnistab Larens, et projekt, mille eesmärgiks on pakkuda Varja ja selle lähiümbruse külade lastele tegevust, võttis kaua hoogu, kuid juba esimene tund näitas, et huvi selle vastu on suur - kohaletulijaid oli nii palju, et istekohti hakkas nappima.

Idee toimetamiseks tuli maapiirkonna laste nappidest tegutsemisvõimalustest ning kuna Larensi laps käib Tartu kunstikoolis, siis tekkiski mõte teha midagi kunsti- ja käsitöölalast, kaasates koolitus-

Esimeses tunnis katsetati portselanimaalimist, mille tulemusena said igavad valged nõud peale lustakalt värvilised pildid.

tele mitte ainult lapsi, vaid erinevate põlvkonade inimesi, kes annaksid edasi oma oskusi. Kui esimesed neli tundi käivad koolitusena õpetajate käe all, siis sügisest peaksid jätkuma tunnid juba teistmoodi ning siis võiks ära kasutada ka neid oskusi, mis kohalikel inimestel on.

Esialgse nelja tunni tulemusena peaks sündima aga toredaid käsitöö- ja kunstiasju, mis lähevad müügiks ettevõtmise raames toimul suvelaadal 7. juulil. “See on väike, eelkõige lastele suunatud üritus, kus on väike kultuuriprogramm, asjade näitamise ja müümise võimalus ning mitmesugused tegevused,” tutvustab

Larens oma plaane.

Sügisel uue hooga

Projekti üheks osaks on kängastelgedega ja õmblusmasina soetamine. See on planeeritud päris suve lõppu ning kasutusse võetakse need asjad sügisel, kui alustatakse uute tundidega.

“Tahame hakata koos käima korra nädalas või vähemalt korra ühe kahe nädala,” räägib Larens. Esialgu püütakse siis hakkama saada oma jõududega, kui nõu nappima hakkab, ollakse valmis tegema ka koolitusi.

Mida täpselt sügisel tegema hakatakse, ei ole Larens veel val-

mis rääkima. Need asjad on alles idee tasandil ning lõplikud kokkulepped puuduvad. Selles, et teemadest ja ideedest puudus ei tule, on ta kindel. “Esialgu elame laadani, siis vaatame, mis ja kuidas edasi.”

Oluline on see, et inimestel, eelkõige aga lastel ja noortel tekiks võimalus millegagi tegeleda. Ja seda mitte ainult Varjal, vaid ka teistes ümbruskonna küldes, kus ajaveetmisvõimalused on piiratud. Nii näiteks ei ole Varjal noortel ühtegi kohta, kus koguneda. Raamatukogugi töötab ainult ühe päeva ning seda ajal, kui lapsed on koolis, ning lähim noortekeskus on Lüganusel, kus lapsed koolis käivad.

Võrukad tutvusid Ida-Virumaa edulugudega

Aprillikuus külastas Ida-Virumaad Võrumaa partnerluskogu, kes tutvus nii Peipsi-Alutaguse, Kirderanniku kui Virumaa koostöökogu edukamate Leader-projektidega.

Kokku külastas Ida-Virumaad 36 inimest, kellest enamik kuulus ka MTÜ Võrumaa Partnerluskogu liikmeskonda. Kui esimesel päeval külastati Peipsi-Alutaguse piirkonda, kus tutvuti Leader-programmist toetust saanud objektidega, siis teisel päeval käisid võrokesed mööda Kirderanniku koostöökogu piirkonnas projektitoetusi saanud ettevõtteid.

Kolmas päev oli Virumaa koostöökogu päralt, kus tutvustasime meie piirkonna Leader-toetusega korda saanud edulugusid. Esimene peatuskoht oli Lüganuse külaplats, mida Lüganuse külaseltsi poolt tutvustas Anne Liinak. Projekti-toetusega tehti Lüganusel korda küla peopaik, ehitati kõlakoda, paigaldati uus elektrisüsteem ja välivalgustus, tehti kergteed platsil mugavalt liikumiseks, hangiti teisaldatavad istepingid ning laste mänguplatsile paigaldati ronimisvõrk ja skateramp.

Maidlas tutvuti noortekeskusega, mida tutvustas noortekeskuse juht Gerri Alamets. Maidla noortekeskust külastab väga palju lapsi,

Võrukad tutvusid Virumaa koostöökogu toetust saanud objektide, sealhulgas Maidla noortekeskusega.

lisaks kohalikele ka ümberkaudsetest omavalitsustest. Noortele on loodud palju võimalusi vaba aja veetmiseks ning omavaheliseks suhtlemiseks.

Maidla vallavanem Hardi Murula tutvustas kahte suurt projekti, mis Leader-programmist toetust saanud - SA Aidu Veespordikeskuse projekti veeturismivõimaluste arendamisest ning MTÜ Maidla Mõisa Arendus veetud mõisa infokeskuse ekspositsiooni rajamist.

Kolmandaks peatuskohaks oli Kõrtsialuse külastuskeskus, kus Ott Penek tutvustas kergsavigast

ehitatud külalistemaja, mis on üks suuremaid Leader-toetusi saanud projekte Eestis. Külalistemajas külastati erinevaid töötubasid, tutvuti Aseri valla ajalootoaga, uudistati püramiidi ning külalisemaja.

Kõrtsialusel toimus ka vestlusring, kus tutvustati Virumaa koostöökogu büroo tegemisi. Rääkisime projektitaotlustest, tutvustasime hindamissüsteemi ning selgitasime elanikkonna huvi koostöökogu tegemiste vastu.

Pärastlõunal tutvustas Katrin Kärner Miila küla seltsimaja. Viimane on suurepäraselt toimiv

külakeskus Rägavere vallas, kus aasta läbi toimub palju erinevaid üritusi, mille korraldamisele aitab kaasa kohalik kogukond. Leader-toetusega on rekonstrueeritud seltsimaja, muretsedud sisustus ja esitlustehnika.

Tagasiside Võrumaa partnerluskogult eesotsas tegevjuht Anneli Viitkiniga on olnud positiivne. Võrulased tunnistasid, et said siit värskeid ideid ja häid mõtteid ning kutsusid tutvuma ettevõtmistega, mis on Leader-toetusega sündinud Võrumaal.

Warjel teeb koduaiaid ilusaks

"Aiakujundus sõltub hoonetest ja kohast, kus aed asub. Ei saa teha jaapani aeda moodsa hoone juurde või modernset aeda talumaja ümber," räägib OÜ Warjel juht Helen Arbus, kes pärast pikki katsetusi erinevate töödega on leidnud lõpuks oma, kujundades aedu, piirates hekke ja lõigates viljapuude võrasid.

Selle aasta alguses MTÜ Virumaa Koostöökoguga liitunud OÜ Warjel tegeleb kõigea, mis puudutab aeda: maastikuehitusega projektist teostuseni, kõikide haljastustöödega alates viljapuude lõikamisest, hekkide rajamisest ja pügamisest kuni muruhoolduseni välja. Väike ettevõtte on paindlik ning pakub kliendile just seda, mida too vajab, olgu töö siis suur või väike.

Igale aiale oma koht

Teist aastat tegutsev ettevõtte on Helen Arbuse laps. Enne seda tegutses ta hobi korras ja aitas teisi inimesi nende aiatöödega, millele endal nõu peale ei hakanud. Pärast Räpina aianduskooli lõpetamist 2009. aastal otsustas aga haljastusega tegeleva ettevõtte luua.

"Enne seda katsetasin erinevaid asju, paljuski siiski maaga seotuid, näiteks looma- ja taimekasvatust. Ma olen ikka kogu aeg olnud juuripidi mullas," tunnustab Warjel sündinud ja elanud naine, kes toimetab oma isatalus ning kelle esimesed teadmised iluaiaist tulid ema kõrvalt.

Aiakujunduse tellimine on aastatega muutunud populaarseks. Kui varem nokitses igaüks oma aias nii palju kui oskas, siis nüüd pööratakse tihti abisaamiseks professionaali poole. Alati siiski rahakott kallist teenust kasutada ei luba. Helen Arbuse teenuste vastu on huvi tuntud ainult siin, vaid ka kaugemal. Nii näiteks toimetab ta praegu ühe Rakvere objekti kallal.

Tellimused aiakujundusele on seinast seinale, tahetakse inglise või jaapani aeda, paljud aga soovivad ehedat eesti taluaeda lopsakate flokside ja kõrgete tokkroosidega, mida siin on kasvatatud põlvest põlve. Klassikaline Eesti taluaed läheb kõige paremini kokku mitte ainult majaga, vaid kogu maastikuga. Modernse aia koht on pigem

linnas.

Milline aed kuhu sobib, ei sõltu aga ainult maja asukohast, vaid ka hoonestusest. "Inglise või jaapani aed ei sobi igale poole, igale majatüübile on ikka oma sobiv aiavariant ning näiteks modernse maja juurde jaapani aed ei sobi," räägib Arbus.

Tihti peale sobivad võõramaised aiatüübid pigem pildi pealt imetlemiseks kui Eesti oludesse. Nii näiteks meeldib Arbusele vahemere stiil, kuid Eesti tingimustes seda praktiseerida ei saa. "Lõuna pool reisides ma küll imetlen nende aedade lopsakust, õierohkust ja fantaasiaküllust, kuid seda Eestisse üle tuua ei saa. Inglise aiaga on lihtsam, seda iseloomustab konservatiivsus - kindlalt piiratud hekid, ilusad vormid, huvitavad kooslused ja muru, mis kutsub käega katsuma.

Eesti muru on heinamaa

"Ainus inglise muru, mida ma Eestis näinud olen, oli meie õppejõu juures - see oli ehtne inglise muru, näidisaed, mida tasus käega katsuda ja vaadata," tunnustab Arbus.

Eestis on tegemist pigem heinamaaga, mida niidetakse. "Õeldakse küll, et niidatakse muru, aga tegelikult on see heinamaa," muigab naine. Kui rääkida sellest, kuidas korralikku muru luua, võtab see tavaliselt inimeselt tahtmise ära ja eelistatakse jätta see selliseks, nagu on.

Eesti aiamura üheks suuremaks nuhtluseks on sammal, millest lahtisaamine tähendaks mullapinna koorimist, mullastruktuuri parandamist ja uue muru külvamist. "Samblaemaldaja võib küll korraks olukorda leevendada ja samblatutid murust eemaldada, kuid selle koha peal muru uuesti kasvama ei hakka ja sammal tuleb ruttu tagasi. Ka muruseemne kül-

Kevadperiood tähendab ettevõttele tihedaid tööpäevi, sest siis on paras aeg viljapuid lõigata.

vamine ei aita," teab ta, et mullastruktuuri muutmata niiskusest ja sammaldumisest lahti ei saa. Mulda tuleb liiva, turba ja kompostiga õhulisemaks muuta. Ainult see annab soovitud tulemust.

Üks tüüpiline viga, mida meie aedades tehakse, on liigne taimestamine. "Viljapuuvitsakest ostes ja seda maha pannes inimesed ei arvesta või ei tea, kui suureks see kasvab, ning kui puud suureks kasvavad, on neid liiga tihedalt ning nad hakkavad üksteist segama," räägib Arbus.

Tihti istutatakse puud ka majadele liiga lähedale, siis tekib oht, et juured hakkavad kergitama vundamenti ning oksad või terve puu võib murdudes katust ohustada. "Kindlast tasub taimi ostes konsulteerida, kui suureks nad kasvavad. Ükskõik, kas tegemist on puu või lillega - see annab võimaluse paremini planeerida."

Kartuses rumalana näida küsimist peljata pole mõtet - kõik ei

peagi ju kõiketeadjad olema ning selleks õppinud inimesed ongi, et tavalisi aiapidajaid oma nõuga aidata.

Hooajaline töö

Praegu käib Warjelis kibe viljapuude lõikus. See on nõutud teenus mitte ainult linnas, vaid ka maal, kuhu paljud linnainimesed on endale eluaseme soetanud ning vajavad nõu ja abi puude kujundamisel. Kevadine ja suvine periood tähendab haljastusega tegelevale ettevõttele tööpäevi pimedani välja - ilusad ilmad tuleb maksimaalselt ära kasutada. Vihmaga saab kodus toimetada, olgu siis kasvahoones või hoopis toas paberitööga.

"Eks kingsepp ole ikka kingadeta ja rätsep riieteta," muigab Arbus küsimuse peale, kas ettevõtte kõrvalt oma aia jaoks ka aega leiab ning tunnustab, et suuri saavutusi oma aiast viimasel ajal ette näidata pole. Praegu on käsil kiviktaimla tegemine, aga selle valmimise jaoks läheb veel aega.

Haljastusfirma töö on hooajaline. Talveks kogutakse need kliendid, kes tahavad saada aiakujundust, ning tegeletakse hoopis küttepuid müügiga.

"Tihti ei saa inimesed aru, miks peab aia paberile joonistama, aga eks maja ka kõigepealt projekteeritakse, kuidas muidu saavad selle loojad teada, kus mis asub. Ma ei suuda oma nägemust ju ilma paberita meeskonnale, kes koos minuga töötab, muidu selgeks teha," selgitab Arbus. Pealegi on aiaplaan hea ka selle omanikule, sest taimenimed kipuvad meelest minema ning nii on veel mitu põlve tagantjärele hea vaadata, kas aias on ka mingeid haruldusi.

Ehkki korras aed on omaette investering, tasub see ära kindlustada müügil - korras aiaga maju ostetakse palju meelsamini kui neid, kus majaümbrus räämas.

ATV-safari pakub vabadusetunnet

"Minu jaoks on ATV-sõit võimalus pingete maandamiseks, pakkudes vabadusetunnet ja võimalust looduses liikuda," räägib Rägavere valla huviklubi korraldavate ATV-safarite instruktor Janne Pärlin, kelle sõnul annab masinate rentimine ja nende katsetamine võimaluse proovida, kuidas sõitmine istub, ilma et seda peaks endale soetama.

MTÜ Rägavere Valla Huviklubi muretses endale Virumaa koostöökogu toel ATVd koos nende vedamiseks vajaliku tehnika ning turvavarustusega, mis võimaldab korraldada ATV-safarid erinevatel aastaaegadel. Katsetama võib tulla igaüks, ka see, kes on seni masinat ainult kaugelt uudistanud ega tea isegi, kuidas seda käima panna - kohapeal on instruktor, kes kõik asjad selgeks teeb.

"Pole ju mõtet endale muretseda kallist masinat, et siis kolmanda sõidu ajal aru saada, et see polegi sinu jaoks," näeb instruktor Janne Pärlin head võimalust ATV-sõidu maik suhu saada turvalisel moel, kasutades kaitsevarustust, just endale jõukohast rada ning sõidupikkust.

Kokkulepe RMK ja kohalike maaomanikega annab võimaluse leida õige profiiliga rada - algajatele kergem, kogenumatele sõitjatele midagi raskemat ja ekstreemsemat. "ATVd on tänu skandaalidele saanud halva maiguga märki juurde, kuid sõita saab ka nii, et metsaalune jääb üles kündmata ja kahju tegemata," selgitab Pärlin, et huviklubi safarid on hea võimalus masinat legaalselt proovida.

Kogemus ATVga sõitmisel on hoopis teistsugune kui autoga, kus turvaline kest ümber ja sõidutee ette antud. ATV annab võimaluse loodusest vahetult osa saada ja kummikud poriseks teha. "See on võimalus veeta oma vaba aega looduses ja värskes õhus, kus isegi metsloomadega kohtumine pole midagi haruldast," räägib Pärlin. Küll on kohalike jahimeestega kokkulepe, et teatud perioodidel, kus ATV-sõit loomi häirib, sõite ei korraldata või valitakse sellised rajad, kus metsaasukate toimetamisi ei segata.

Kuna huviklubi teeb koostööd valla teiste MTÜde ning ka Mõedaku spordibaasiga, saab kohapeal lisaks mõnusale sõidule käia ka saunas, võtta kehakinnitust või jääda ööbima. Võimalus ATVsid järelhaagisega sõidutada tähendab, et sõita saab mitte ainult Rägavere vallas, vaid seda võib teha igal pool, kus kokkulepped maaomanikega olemas.

ATVsid on kokku seitse ning praegu saavad need endale alla põhjakitsed, et masinat ei kuluku. Kokku läks masinate, järelhaagise ja turvavarustuse soetamine maksma 67 700 eurot. Toetussumma suurus oli 40 600 eurot.

OÜ Warjel on väikeettevõtte, mis pakub erinevaid haljastustöid. Nii näiteks tegeleb see lisaks hekkidele, viljapuudele ning aiaplaneerimisele ka kalmude korrastamise ja kujundamisega.

Virumaa koostöökogu tutvustas oma tegijaid Maamessil

Virumaa koostöökogu käis 20. korda toimunud Maamessil Tartus tutvustamas oma piirkonna tooteid ja teenuseid.

Kahekümnendat korda töid jürükuu teed Tartusse, et kolmel päeval osa saada Baltimaade tunnustatuimast põllumajandusnäitusest. Tartu on uhkusega Eesti põllumajanduspealinn. Lisaks põllumeeste koolitamisele, mida Emajõe kaldal on tehtud kauem kui sajand, on Tartu ka messilinn - esimene üleriigiline põllumajandusnäitus sai omal ajal tuule tiibadesse just siit. Maamessil on selja taga pea sama pikk ajalugu kui taasiseseisvunud Eesti riigil.

Maamess pakub head võimalust enda näitamiseks ja tutvustamiseks nii talunikele kui põllumajandusega seotud organisatsioonidele. Kontakte ja kogemusi saavad vahetada nii kohalikud kui välisettevõtjad, töövahendite tootjad ja müüjad, metsa- ja põllumehed, samuti toiduainetööstused ja aiandushuvilised.

Nii me siis läksime - Virumaa koostöökogu eesotsas, kampa kutsutud Kirderanniku koostöökogu ja ühine messipind Jõgevamaa koostöökoguga. Meie kolme tegevusgrupi messiboks oli üks maalähedasemaid ja hubasemaid, kuna kogu mööbel oli valmistatud täispuidust ning nägi väga efektne välja. Mööbel oli valmistatud Jõge-

vamaa firmas OÜ Puukujurid.

Virumaa koostöökogu eesmärk messil oli pakkuda ekspositsioonipinda oma piirkonna tegijatele. Seekord olid kaasas Maidla Mõisa Kõök, Metsiku Piisoni Saloon ja OÜ Tripo Tootmine.

Maidla Mõisa Kõök oli esindatud oma suurepärase juhi Rita Õunapi ja praktikandist Hiiumaa tüdruku Merili Elmiga, kes õpib Rakvere Ametikoolis maaturismi. Maidla Mõisa Kõök oli müümiseks kaasa võtnud omavalmistatud leivad, millest üks oli päevalille-, kõrvitsa- ja linaseemnetega ning teine röstitud sibula ja küüslauguga. Oma tehtud leib oli ka üks meeliskaup, mida paljud messilised ostsid. Palju osteti ka Maidla Mõisa Kõögi kooke ja nende imepäraseid Joeli kaeraküpsiseid. Kohaliku toodanguna oli kaasas ka erinevat juustu - suitsujuustupatsi ja lehmapiimast valmistatud kerajuustu, mida osteti väga palju.

Metsiku Piisoni Salooni tutvustas perenaine Anneli Belkin. Kaasa oli võetud väga lahedaid ning põnevaid esemeid, mis iseloomustavad piisonifarmi tegemisi ja õhkkonda, et farmile reklaami teha. Messi küllastajatele pakkus Anneli Aberdeen Anguse veiseli-

Virumaa koostöökogu piirkonnast oli Maamessil esindatud Metsiku Piisoni Saloon, Tripo Tootmine ja Maidla Mõisa Kõök.

hast kuivatatud suitsuvorsti, mid toodetakse farmis kohapeal. Metsiku Piisoni Saloon on koht, kus on paljud käinud ja lähevad ka edaspidi, kuna teist sellesarnast ettevõtmist lihtsalt ei ole.

Kolmas ettevõtja, kes Maamessil oma tooteid tutvustas, reklaamis

ja müüs, oli OÜ Tripo Tootmine eesotsas oma juhi Valdek Haugasega. Tripo Tootmine müüs messil puhastusvahendeid, küürimisšvamme, poleerimislappe ja mikrokiud-puhastuslappe. Kõige enam meeldisid messiküllastajatele mikrokiud-puhastuslapid, mille

vastu rohkelt huvi tunti ja mida ka osteti.

Virumaa koostöökogu läheb Maamessile ka järgmisel aastal ning ka siis eesmärgiga tutvustada oma piirkonna suurepäraseid ettevõtmisi, mille arv aina kasvab.

Lääne-Virumaal Rägavere vallas
Miila küla seltsimajas toimub
26. mail algusega kell 12

MIILA KOOLI KOKKUTULEK

Möödunud on 50 aastat viimasest koolikellast, sellega seoses avame Miila kooli mälestuskivi, seltsimajas on näitus vanadest fotodest ja tutvumiseks kooli kroonika.

Endised õpilased meenutavad oma koolipõlve.

Kui võimalik, siis võtab üritusest osa ka Miila kooli viimane õpetaja pr Veera Peenema.

Samas teatame, et oleme huvitatud Miila kooliga seotud mälestuste ja fotode kogumisest. Mälestused võiks üles kirjutada ja kaasa võtta. Kui ei saa ise kohale tulla, siis võimalusel postiga saata.

Üritust toetab kohaliku omaalgatuse programm.

Lähem info: Katrin Kärner, tel. 513 9479
MTÜ Miila Hiemäe

Mõedaku spordibaas

Mõedakule muretsetakse rajatehnikat

Ajaloo esimene omavalitsus, kes Leader-programmi kaudu Virumaa koostöökogust toetust sai, on Rägavere vallavalitsus, kes tahab toetuse abil soetada rajahooldustehnikat Mõedaku spordibaasile.

Turismiatraktsioonide arendamise meetmest toetust saanud Rägavere vallavalitsus plaanib radade hoolduseks soetada ATV ning selle taga kasutatava hooldusniiduki, mis multšib ja niidab ning tasandab seejärel ala. Lisaks veel haagise, millega on võimalik masinaid vedada. See on hädavajalik investeering raja aastaringseks kvaliteetseks hooldamiseks, korrastamiseks ja märgistamiseks, kuna savisele ja soisele alale on suurema tehnikaga ligipääs raskendatud. Jooksuradade hooldamine

raskema tehnikaga on sootuks võimatu. Talvise suursündmuse, Viru maratoni raja ettevalmistamiseks on hooldustehnika soetamine samuti väga oluline.

Mõedaku liikumisrajad algavad ja lõpevad spordibaasi staadionil, erineva pikkusega rajad on mitmekülse profiiliga ja võimaldavad korraldada nii heal tasemel spordivõistlusi kui pakuvad liikumisvõimalust harrastajatele. Liikumiseks pakutakse erineva pikkusega radu: põhirajad on 3, 5, 7,5 ja 10 kilomeetrit, valgustatud suusarada

on 2,8 kilomeetrit pikk. Nendele lisaks on kasutusel veel 3 ja 6 kilomeetri pikkused jooksu- ja jalgrattarajad. Talvel on kasutuses ainult põhirajad.

Mõedaku spordibaasi tervisespordirajad on avatud kasutamiseks aastaringsest ning on nii Lääne- kui Ida-Virumaa spordisõprade seas kõrgelt hinnatud. Eelmisel aastal avatud jalgrattalaenuvus soosib ka jalgrattaradade tihedamat kasutamist. Selleks, et rattasõit oleks veelgi mugavam, tehakse koostööd rattapunktide võrgustiku loomiseks.

Rajahooldustehnika kogumaksumus on 15906 eurot, sellest toetus 7953 eurot.